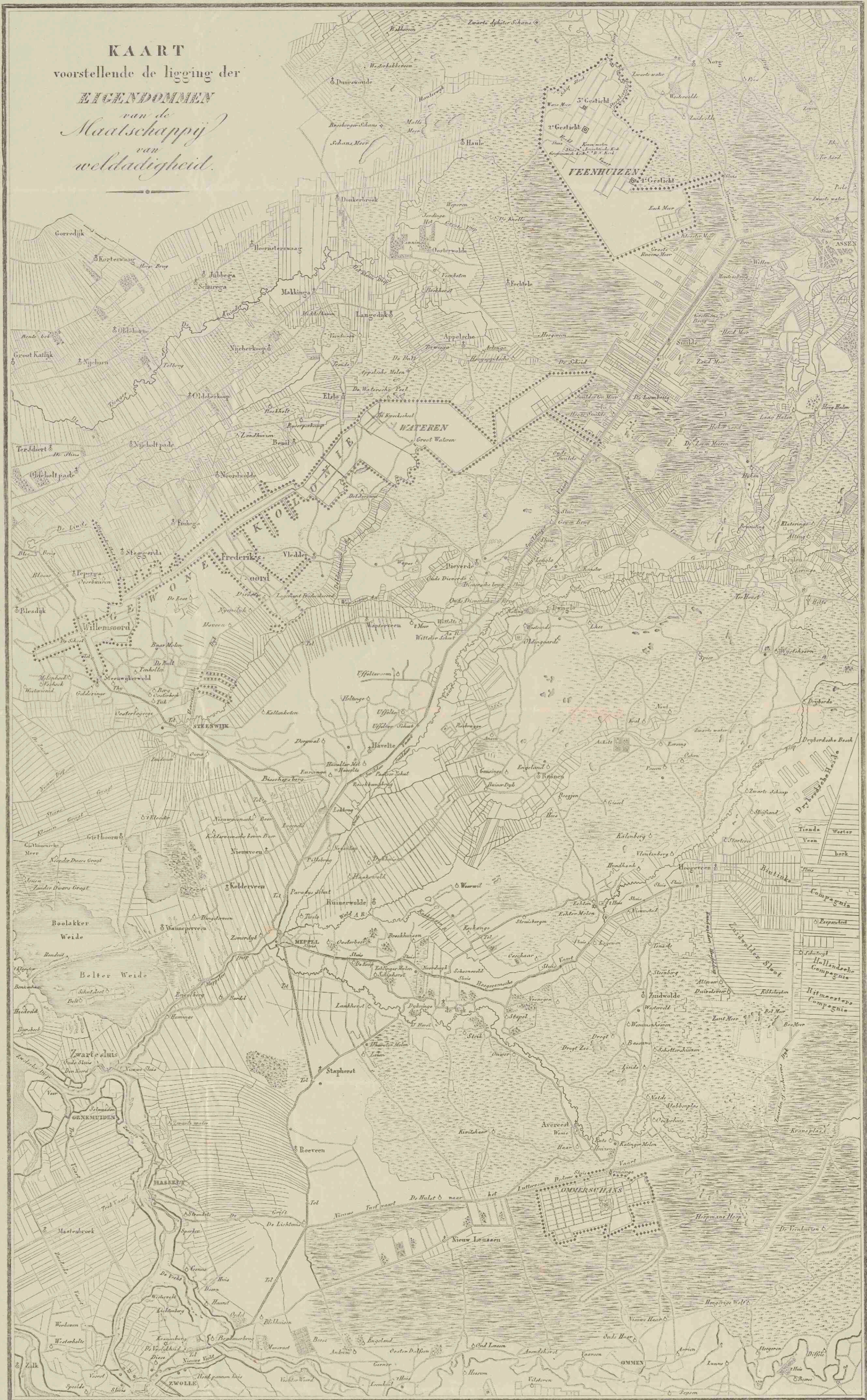

Kaart voorstellende de ligging der eigendommen van de Maatschappij van weldadigheid.

<https://hdl.handle.net/1874/351086>

KAART
 voorstellende de ligging der
EIGENDOMMEN
van de
Maatschappij
van
weldadigheid.

o Dorp.
 o Gesticht.
 • Meer.

Schaal van 1 tot 45200

waarmede de Grenzen der Eigendommen van de
 Maatschappij van Weldadigheid zijn aangegeven.

2081

71²

Aan de Leden der Maatschappij van Weldadigheid.

Naar aanleiding van het bepaalde bij besluit der Commissie van Weldadigheid van 23 Mei 1839, hebben wij het genoegen aan de Leden der Maatschappij bij dezen wederom aan te bieden een uittreksel uit de Algemeene Verslagen, welke, over het dienstjaar 1840, op de Algemeene Vergadering van 25 November ll. zijn uitgebragt.

Ingevolge de belofte, door ons in de beide vorige jaren gedaan, voegen wij thans hierbij de kaart der Kolonien. Om den aard en de bestemming dier Kolonien te doen kennen, zouden wij in eenige bijzonderheden moeten treden, doch daar wij aan eene bepaalde ruimte gebonden zijn, meenen wij korthedshalve te kunnen verwijzen naar hetgeen wij daaromtrent in het bericht van 1 October 1839 hebben medegedeeld, alleen dit er bijvoegende, dat ook uit die kaart de belangrjkheid der inrigtingen van de Maatschappij zal kunnen worden opgemaakt, terwijl wij ons durven vleijen, dat derzelver openbaarmaking zal strekken tot bevestiging en uitbreiding der belangstelling in die inrigtingen.

's GRAVENHAGE, den 20sten April 1842.

De Permanente Commissie der Maatschappij van Weldadigheid.

Namens dezelve,

FABER VAN RIEMSDIJK.

*UITTREKSEL uit de Algemeene Verslagen over het
jaar 1840, uitgebragt ter Algemeene Vergadering van de
Maatschappij van Weldadigheid, van den 25 November 1841.*

De opnemingen van personen op de Contracten met het Gouvernement of andere autoriteiten aangegaan, gingen geregeld voort en de betrekkingen met de verschillende Sub-Commissien, met de Heeren Provinciale Kommandanten en met den Heer Kommandant van het Korps Mariniers, werden steeds met genoegen voortgezet. Er bestaat reden om zich weder over vooruitgang in de deelneming der Maatschappij te verheugen; inzonderheid is dat het geval te *Assen, Bolsward, Coevorden, Deventer, Groningen, Rotterdam* en *Utrecht*, bedragende het aantal Leden over 1840, 10234.

De bijdragen, waarvoor door gemelde Leden was ingeschreven, beloopten f 26976.30, en wegens jaarlijksche en andere giften moest eene som van f 4739.78 worden verantwoord. Laatstgemelde som is daarom zoo veel minder dan in 1839, omdat ditmaal niet zoo veel legaten te verantwoorden waren, kunnende er slechts melding worden gemaakt van één, namelijk van dat van wijlen Mevrouw *Westerbaan* geboren *Avoine*, groot f 200.

De bevolking der Kolonien beliep, op het einde des jaars, 9449 zielen, hetgeen 492 meer is dan bij den aanvang. In 1839 was de vermeerdering 687 en de Koloniale bevolking is alzoo in 2 jaren tijds met 1200 zielen vooruitgegaan. Het getal nieuw opgenomen Kolonisten beliep 2125, waaronder 1623 bedelaars-Kolonisten, en 23 huisgezinnen, die in de gewone Kolonien nieuw werden gevestigd of bij vervanging geplaatst zijn. Er zij 128 kinderen van Kolonisten geboren, waarvan 65 in de gewone

71

18 cl

Kolonien. Er zijn 360 Kolonisten gestorven, en het middelbaar aantal aanwezig geweest zijnde Kolonisten stellende op 8645, dan is de verhouding 0.041. In 1838 was die algemeene verhouding 0.036 en in 1839 0.037. Het jaar 1840 is dus voor de sterfte niet zoo gunstig als 1838 en 1839, hetgeen alleen veroorzaakt wordt door de vele zwakken onder de bedelaars Kolonisten, waaronder de sterfte in 1840 grooter dan anders was. Onder die Kolonisten was de verhouding der sterfte 0.090, in 1839 0.078. In de kinder gestichten was de sterfte over 1840 0.025, over 1839 0.031.

Behalve in het bedelaarsgesticht te *Veenhuizen*, alwaar vele slepende ziekten gevonden werden, was de gezondheids-toestand over het algemeen gunstig. Over bijzonder geheerscht hebbende ziekten, die buiten de Kolonien nog al zijn waargenomen, valt gelukkig niet te klagen.

Van den Landbouw mag wederom met tevredenheid worden gesproken, daar deszelfs uitkomsten, de ongunstige omstandigheden des weders in aanmerking genomen, op weinig artikelen na, voordeelig was. Het volgende overzicht moge dit aanschouwelijk maken.

Hoeveelheid bunders.	Gewassen.	Opbrengst in het geheel.	Opbrengst per bundel in 1840.	Opbrengst per bundel in 1839.	Aanmerkingen.
658	Rogge.	12203 mud.	18.55 mud.	15.47 mud.	De oogst van 1840 aanzienlijker dan eenig jaar te voren.
437 $\frac{1}{2}$	Aardappelen.	87116 »	200 »	194 »	idem. idem.
143	Bockweit.	1306 »	9.16 »	9.59 »	Het weder was voor de bockweit aller ongunstigst.
75 $\frac{1}{2}$	Haver.	2640 »	35.10 »	32.72 »	
94	Garst.	1728 »	18.32 »	17 »	De teelt van deze gewassen is niet te best gelukt.
26	Groene Erwtten.	20829 »	7.98 »	10.17 »	
0.86	Paardenboonen.	2310 »	31.51 »		

Behalve van deze gewassen, moet er nog van de navolgende opbrengsten worden gesproken. De tuingroenten en zaden zijn over het geheel niet ongunstig uitgevallen. De geheele opbrengst is zeer veel meer dan in 1839, het gevolg onder anderen ook van den vooruitgang in den tuinbouw.

De hooibouw van 1840 is niet veel beneden dien van 1839 gebleven, welke zoo bijzonder gunstig was. Er is eene hoeveelheid van 1.363.300 pond klaver en ander hooi gewonnen, hetgeen maar 43500 pond lager is dan in 1839. De opbrengst van het zuivel was mede niet ongunstig; zij was, van gemiddeld 885 koeijen, 36742 pond boter, 614,370 kan zoetemelk en eene zeer aanzienlijke hoeveelheid karnemelk. Elke koe heeft voor eene waarde van f 48.67⁵ opgebracht. In 1839 was dezelve f 46.56. De toestand van den veestapel en hetgeen dezelve heeft opgebracht was, over het geheel genomen, gunstiger dan in 1839.

- Bij het einde des jaars waren er aanwezig:
- 109 paarden,
 - 1128 koeijen,
 - 16 stuks jong vee,
 - 2184 schapen.

De veestapel is dus vermeerderd met

18 paarden,
11 stuks jong vee,
94 schapen, en

verminderd met

12 koeijen,
5 kalveren.

In het geheel heeft de landbouw van 1840, vergeleken met dien van 1839, opgeleverd:

meer 3668 mud rogge,
4517 " aardappelen,
505 " boekweit,
1104 " haver,
18 " garst,
f 4218 tuingroenten en zaden,
158 voer gewoon hooi,
f 2289 zuivel,
f 2267 wegens den veestapel;

en minder 17 mud, groene erwten en paardenboonen,
245 voer klaverhooi,
432 bundels vlas,
49 mud lijzaad.

Aan de houtpoting is weder zoo veel zorg besteed, als de plaatselijke gelegenheid en de omstandigheden mogelijk maakten. De turfgraverij heeft geen gunstig weder getroffen. Voor het onderhoud van vaarten, wegen, bruggen en gebouwen is de noodige zorg gedragen. Nieuw gebouwd zijn er 17 Kolonisten woningen in de gewone Kolonien, 2 magazijnen bij de katoenweverijen aldaar, en 2 woningen voor den Directeur en Administrateur der katoenspinnerij te *Veenhuizen*. Het fabriekwezen is wederom vooruitgegaan. Het product der weverijen in de verschillende Kolonien, zoo tot verkoop als tot eigen gebruik, is in 1840 geweest als volgt, te weten:

58700 el wollen en linnen stoffen,
44837 stukken katoen van gemiddeld 20 el lengte,
370500 stuks koffijzakken,
10000 stuks bonte doeken, en
17800 el bont.

Aangaande het geldelijk beheer kan worden gezegd, dat het beschikbaar saldo in de kas der Maatschappij, bij het begin des jaars, beliep f 88983.245, en in de Koloniale kassen f 10223.40. De ontvangst in geld bedroeg over het geheele jaar f 1061161.685, waaronder f 23557.125 wegens bijdragen der Leden enz. Tot betaling der renten van de gesloten geldleeningen is er betaald f 170137.50, terwijl er, bij het einde des jaars, bij de Maatschappij in kas was f 84.060.245, en bij de directie der Kolonien f 10552.045.

Op 1 Januarij bedroeg de waarde der roerende goederen f 651894.23,
en op 31 December - 787368.66.

Zijnde een voordelig verschil van f 135474.43.

Wat betreft den toestand van Godsdienst, zedelijkheid en onderwijs, de mededeeling daaromtrent kan wederom gunstig zijn. Het bestuur der Maatschappij ging wedet voort in den arbeid aan de verlichting, Godsdienstigheid en beschaving harer bevolking. In het algemeen kan geroemd worden op eene vlijtige en betamelijke bijwoning der openbare Godsdienstoefening bij de onderscheidene gezindheden, en mogten er ook al onder de Kolonisten gevonden worden, bij wie dat goede werk weinig vruchten scheen te dragen, bij velen was de uitwerking evenwel niet te miskennen, en men kan dan ook zeggen, dat er velen waren die er voorbeeldig gebruik van maakten. De onderscheiden Godsdienstleeraren verdienen wederom lof over de wijze waarop zij het Heilig dienstwerk verrigteden, en ieder greep, naar zijn vermogen, de gelegenheid aan, om de oogmerken zijner roeping te bevorderen. Daaronder behoort ook het Godsdienstig onderwijs der kinderen, hetwelk in de verschillende Kolonien behartigd wordt naar het hooge belang, dat er met reden aan gehecht wordt. Ook meer bejaarden werden tot het ontvangen van dat onderwijs in de gelegenheid gesteld; de uitkomsten bij sommigen waren daarvan in der daad verblijdend. Het schoolonderwijs bleef steeds eene der eerste zorgen van het bestuur uitmaken, en ook dat onderwijs heeft vruchten gedragen, waarop weder geroemd mag worden. Voor een goed personeel der onderwijzers werd steeds zorg gedragen; de schoollocalen waren allen in een goeden staat, behalve de hoofdschool te Willemsoord, die uit- en inwendig aanmerkelijk verbeterd werd. Orde en stilte kenmerkten zich op de scholen gedurende den leertijd. De scholieren, hoe verschillend ook van Godsdienstige gezindheid, en met de leerlingen der Zondagschool niet minder dan 3812 in getal, leefden in liefde en vrede, met de grootste verdraagzaamheid, onder elkander. Velen der jonge lieden, die de Kolonien en met dezelve ook de scholen gingen verlaten, waren vervuld met dankbaarheid voor het goede, dat zij in de stichtingen der Maatschappij van Weldadigheid hadden genoten, onder de voortreffelijke leiding hunner onderwijzers, waarin zij waardige voorbeelden hadden gevonden.

En zoo blijkt het dan, dat de Maatschappij ook niet vertraagde in de bevordering zoowel van kennis, als van Godsdienst. Beiden vereenigd moeten den arme, onder zijne tegenspoeden, lust en kracht schenken om met wijze behoedzaamheid en moedige volharding telkens de goede keuze te doen en immer voorwaarts te streven. Door beide bereikt hij zeker zijne bestemming, en worden geluk en vrede zijn deel en rijkdom.

Moge de Maatschappij van Weldadigheid, die niets minder dan dit heerlijke en God welgevallige bedoelt, in eere worden gehouden, kracht-dadige ondersteuning vinden en bloeijen tot onder het laatste nageslacht.